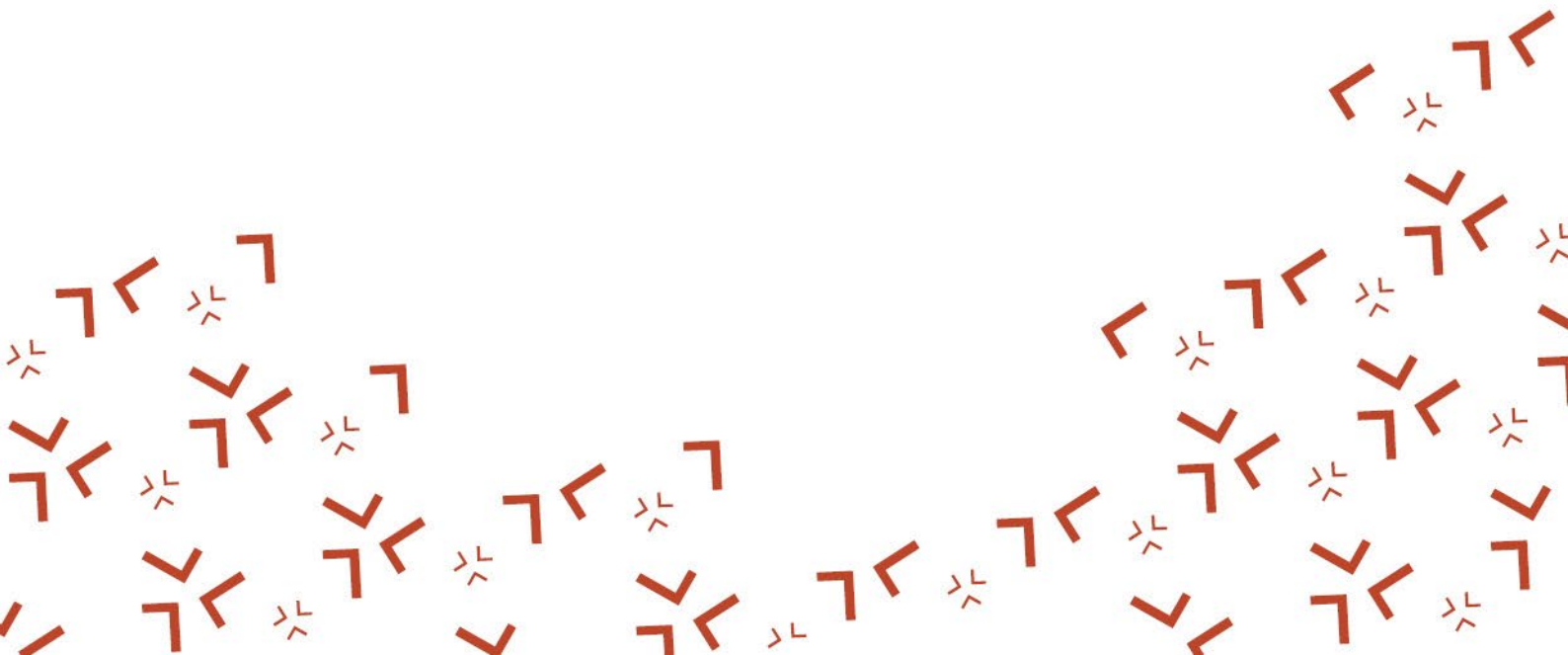

Tämä on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne (kustantajan versio).

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat saattavat poiketa alkuperäisestä julkaisusta.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Kestilä, S. & Ronkainen, M. 2023. Matkailun tulevaisuudennäkymissä sijaa myös pienille toimijoille. *Poromies*. 92 (3), 73-75.

Tilan rakennuksia kannattaa hyödyntää matkailutuotteita kehittäessä. Kuva Tapio Saukon porotilalta.

MATKAILUN TULEVAISUUDENNÄKYMISÄ SIJAA MYÖS PIENILLE TOIMIJOLLE

Teksti **Sini Kestilä** ja **Mari Ronkainen**. Kuvat **Charlotta Lehto**.

Porotilallisten on viime aikoina täytynyt pohtia uusia ansaintakeinoja perinteisen porotaidouden rinnalle. Moni tilallinen on lähtenyt miettimään yhtenä vaihtoehtona matkailupalveluiden tarjoamista.

Porot ovat iso osa pohjoisen matkailua ja tiloilla nämä resurssit eli porot ovat luonnollisesti jo valmiina. Matkailutoiminnan aloittamiseen ei välttämättä tarvita suuria investointeja esimerkiksi rakentamisessa, sillä olemassa olevat puitteet käyvät monesti hyvin sellaisenaan. Itse matkailutuotteen suunnittelu taas vaatii yrittäjältä aikaa.

Lapin matkailussa omatoimimatkaileijoiden määrä on lisääntynyt. Tämä tarkoittaa sitä, että majoitukset ja ohjelmapalvelut varataan ilman matkatoimistoa esimerkiksi erilaisten alustojen, yrityksen internetsivujen tai sosiaalisen median kanavien kautta. Ryhmämatkojen sijasta reissataan pienemmissä porukoissa pariskunnittain, perheittäin tai kavereiden kesken. Tällöin pystytään majoittumaan myös erikoisemmissa, pienemmissä ja kaukana kasvukeskuksista sijaitsevista kohteissa.

Matkailun trendit puoltavat harvaan asutuilla alueilla sijaitsevien porotilojen potentiaalia. Matkailijat haluavat pois melusta ja valosaasteesta, keskelle luontoa. Myös pidempiä siirtymiä ollaan halukkaampia teke-

mään. Vaikka kilometrejä eri kohteiden välille voi tulla satoja, matkaan käytettävä aika ei ole sen pidempi kuin suurkaupungin ruuhkassa muutamana kymmenen kilometrin siirtymään kuluva aika. Ei ole siis lainkaan mahdotonta, että matkailija päätyy valitsemaan syrjässä sijaitsevan kohteen matkalleen. Toki alueella pitää olla sinne houkuttelevia palveluja, jotka ovat löydettävissä jo ennen matkaa.

HYÖDYNNÄ SOSIAALISTA MEDIAA JA YHTEISTYÖTÄ

Lapin ammattikorkeakoulun vetämässä Poro- ja kotieläintilojen matkailupotentiaalin hyödyntäminen -hankkeessa järjestettiin kevään 2023 aikana neljä työpajaa, joiden teemoina olivat ideointi, tuotekehitys, digi-

Porojen rauhallinen kohtaaminen yhdistettynä ympäröivään luontoon täyttää monen matkailijan toiveet. Kuvassa Porotila Renninän maisemia.

markkinointi sekä hinnoittelu. Työpajojen teemat olivat nousseet esille poro- ja kotieläintilallisille tehdyn kyselyn sekä hankkeen toimenpiteisiin osallistuneiden tilojen kartoituksen pohjalta.

Yrittäjät ovat matkailutoiminnan suhteen erilaisissa lähtökohdissa, mutta kaikkia yhdistää tuotteiden markkinointi eri lailla kuin esimerkiksi matkailukeskusten. Markkinoinnissa kannattaa hyödyntää sosiaalisen median kanavia ja jakamistalouden alustoja. Omaa matkailupalvelua voi kokeilla myydä matalalla kynnyksellä eri alustoilla, kuten esimerkiksi Doerz.com -sivustolla tai majoitus- ja matkailupalveluita osoitteessa Airbnb.com. Alustojen käyttö on ilmaista ja palveluntarjoaja maksaa alustalle ainoastaan myyntiin perustuvaa komissiota.

Yhteistyöllä on myös merkitystä ja siksi yhden yrityksen ei tarvitse välttämättä tarjota kaikkia palveluja matkailijalle, vaan hyödyntää muita alueen toimijoita. Alueen vetovoima kasvaa, jos lähettyviltä löytyy sekä majoitusta, ruokapalveluita että aktiviteetteja.

MATKAILUKESKITTMIEN ULKOPUOLELTA ELÄMYKSIÄ

Apua toiminnan aloittamiseksi voi kysyä oman alueen matkailuyhdistykseltä tai kunnan yritysneuvonnasta. Ranualla neuvoja voi kysyä esimerkiksi Ranuan matkailuyhdistykseltä.

– Etuna matkailuyhdistyksen toiminnassa on monipuolinen yrittäjäjoukko, jossa voidaan vaihtaa kokemuksia ja oppia toisilta, kertoo sihteerinä Malla Vartiainen.

Ranuan kunta on harvaan asuttua aluetta, jossa sijaitsee useita poro- ja kotieläintiloja. Osa tiloista on jo mukana matkailutoiminnassa ja osa on kiinnostuneita toiminnan aloittamisesta.

Vartiainen toteaa, että suurten matkailukeskittymien ulkopuolelle matkaava kaipaa aitoa luontoa, hiljaisuutta ja mahdollisuutta liikkua turvallisesti luonnossa. Eli juuri niitä nousevia trendejä yleisesti matkailijoiden keskuudessa. Henkilökohtainen palvelu ja rauhalliset kanssakäymiset asiakkaan kanssa ovat tärkeä osa palvelua. Ranualla myyviä matkailutuotteita ovat luontoon liittyvät aktiviteetit, kuten metsästys, kalastus,

marjastus, melonta ja pyöräily. Arkinen toiminta, kuten tulenteko ja ruuanlaitto, johon matkailija pääsee osallistumaan, voi olla suuri elämys ja siitä ollaan valmiita maksamaan. Matkailijoita kiinnostavat myös paikalliset leivonnaiset ja käsityöt.

– Matkailupalveluita tarjoavien on syytä suunnitella lasten, ikäihmisten ja erilaisia rajoitteita omaavien ihmisten huomioiminen eli esteettömyys, toiminnan eettisyys ja eläinten hyvinvointi, toteaa Vartiainen. Nämä ovat asioita, jotka kiinnostavat nykypäivän valveutuneita matkailijoita.

Matkailutuotteen kehittämiseen kannattaa panostaa, jotta tuote on laadukas. Jokainen matkailutoimintaan osallistuva edustaa koko aluetta ja toimii imagonluojana.

– Maailma on mennyt sellaiseksi, ettei alkutuottaja, oli sitten maidon- tai poronlihan tuottaja, elä enää pelkästään tuottamallaan tuotteella. Tuotantokustannukset ympärillä nousevat koko ajan nopeammin, kuin alkutuotannon tuotteista saatavat hinta, näin tässä on käymässä. Suoraan sanottuna tämä on ihan kirottua. Tästä syystä on alettu puhua monitoiminnallisesta maataloudesta ja sitä samaa kai se porotilamatkailu ja poronlihan pienjalostus poropuolella tarkoittavat. Eli etsitään muita toimeentulolähteitä perushomman oheen. Porotaloudella on kuitenkin aina ollut nähdäkseni se etu, että porotilamatkailu ja lihanjalostus ovat olleet liitettävissä alkutuotantoon. Ne liittyvät siihen samaan poroon, jonka kanssa muutenkin eletään. Ne mahdollistavat etenkin toiminnan kotoa käsin. Ei tarvitse lähteä muualle töihin. Sitä olen vain toivonut, että lisä-ä- pimen tekemiset kyettäisiin sovittamaan porotöiden oheen siten, etteivät porotyöt tule lyödyksi laimin. Poronhoitotöitä ei tehdä ilman porukkaa ja niistä yhteisesti jaettua vastuuta. Mietin yöt läpeensä, mitä seuraavaksi keksittäisiin porohommien oheen lisätulon tuojaksi. Saataisiin taas uusi siivu tuloa kustannusten vain noustessa ja noustessa sotatilojen ja kriisien takia. Mutta älkää huoliko, vielä se nälkä tulee ja opettaa ihmiset arvostamaan niitä ruokaa tuottavia. Johan tämä on nähty, kuinka savijaloilla tämä nyky maailma seisoo. Kun vain jotenkin päästäisiin tämän pahimman yli.

Matti Särkelä

Kirjoittajat työskentelevät asiantuntijoina Poro- ja kotieläintilojen matkailupotentiaalin hyödyntäminen -hankkeessa.

Hanketta toteuttaa Lapin ammattikorkeakoulu. Rahoitus on Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (Lapin ELY-keskus) myöntämää avustusta harvaan asuttujen alueiden luonto-, ruoka-, metsästys- ja kalastusmatkailuhankkeisiin.

Hankkeen toiminta-aika on 1.10.2022–30.9.2023.